

MAHIRƏ NAĞIQZININ DAŞ NAĞILI

(Əvvəli ötən sayımızda)

44 günlük Qarabağ Savaşında hər bir Azərbaycan əsgərinin dəvəsinə çevrilən bu misralar bizi qələbədən- qələbəyə apardı. Azərbaycan xalqı və onun mübariz, cəsur oğulları zülm və istibdadı, erməni vandalizminə son qoydu.

Mahirə Nağıqızının vətənpərvərlik ruhunda qələmə aldığı şeirlərində incə və kövrək duyğuların tərənnümü ilə yanaşı, şairin çox böyük uzaqgörənliklə torpaqlarımızın azad ediləcəyinə, qələbəyə dərin inamı ifadə edilir:

Düşmən tapdağında qalmaz bir qarış,
Onlarsız yaşamaq olar dan bizə.
Danış olanlardan, bizə sən danış,
Əmrini verəcək Komandan bizə.

Mahirə Nağıqızının bu müqəddəs arzusu bütövlükdə Azərbaycan xalqının istəyi kimi reallaşdı, Ali Baş Komandan, cənab İlham Əliyevin və yenilməz ordumuzun qəhrəmanlığı sayəsində 2020-ci ilin 10 Noyabrında tarixi torpaqlarımız, əzəli Qarabağımız mənfur düşmənlərin caynağından qoparıldı. Bu tarixi qələbə bütün həmvətənlərimiz kimi Mahirə Nağıqızının da hədsiz sevincinə səbəb oldu və onu yeni-yeni vətənpərvərlik mövzusunda əsərlər yazmağa ruhlandırırdı.

Mahirə Nağıqızının zəngin və çoxçalarlı poeziyasında Azərbaycan, onun füsunkar təbiəti, tarixi taleyi, başı bəlalər çəkmiş xalqımızın minilliklər boyu çətin sınaqlara məruz qalması və bu sınaqlardan uğurla çıxması kimi məsələlər diqqət mərkəzində saxlanılır. Vətən, yurd həsrətilə yaşayan soydaşlarımızın nisgili, harayı, öz elindən-obasından didərgin düşən həmvətənlərimizin doğma yurdlarına qayıtmaq inamı şairin poetik dünyasının prioritet mövzusa çevrilir. Şairin bu arzusu, istəyi təbiətlə insanın daxili vəhdətindən, harmoniyasından yaranan milli və bəşəri duyğuların tərcümanına çevrilərək bütövlük yaradır :

Kim dedi ki, göyə qalxan durnalar
Elə- belə, qarasına uçacaq...
Hərəsinin içində bir sevdə var,
Baxmaz hicran yuvasına, uçacaq,
Qürbət eldə qərib baxtı oyanmaz,
Bir çalardı, başqa rəngə boyanmaz.
Bilir qəlbim həsrətinə dayanmaz,
Qayıtmağın havasına, uçacaq.

Azərbaycan ədəbiyyatının əbədi və əzəli mövzusu olan ana məhəbbətinin böyüklüyü, müqəddəsliyi, paklığı, əvəzolunmazlığı Mahirə Nağıqızının yaradıcılığının əsas leytmotivinə çevrilir. Bütün çətinliklərə sinə gərərək min bir əziyyətlə övlad böyüdən, qayğıkeş, mərhəmətli, cəfəkeş ana obrazı ümumiləşmiş Azərbaycan qadınlarının simvolu təsiri bağışlayır:

Sənə açılan gün sənə deyildi,
Bizlə bölüşsən lap əvvəldən.
Necə saxlayırdın, möcüzə idi,
Yorğun gözlərində təbəssümü sən.

O gözün nuruyla dünya göründü,
Oradan başladı yolumuz bizim.
Həmin təbəssümdür bəlkə də indi,
Ən böyük sərvəti hər birimizin.

Şairin hər misrasında ana nəvazişinin istisində qızın ölüm qəlbini hərərətini, üzündə o müqəddəs varlığın çöhrəsindən nur alan təbəssümünü və böyük həyat eşqini, qurub- yaratmaq özmini, gələcəyə inam hissini görmək mümkündür.

Bir millətin varlığı, kimliyi, keçdiyi şərəfli tarixi yolu digər mənəvi dəyərlərlə yanaşı, həm də onun ana dilinin saflığında, duruluğunda, dərin mənə qatında və çoxçalarlığında ehtiva olunur. Mahirə Nağıqızının yaradıcılığında ürəkləri riqqətə gətirən, sehrləyən, məhəbbət və nəvazişlə süslənən, ecazkar ana obrazını tərənnüm edən şeirlər önəmli yer tutduğu kimi, ana dilinə həsr etdiyi poetik nümunələri də xüsusi yer tutur. "Orxonlardan üzü bəri yazın qalıb, Altaylardan Balkanlara izin qalıb" -deyən şair Azərbaycan dilinin minilliklər boyu çox çətinliklərdən keçərək, cılalanaraq günümüzə gəlib çatmasını, xalqımızın zəfər salnaməsinin bu dildə yazılmasını böyük qürur hissilə xatırladır :

Bu dünyanın yaşı qədər tarixin var,
Sonu qədər, başı qədər tarixin var,
Ha baş vursam bitməz qatı, ana dilim,
Dədəm- babam amanatı, ana dilim.

Mahirə Nağıqızının zəngin söz palitrasında onun təbiətin, cəmiyyətin və idrakin ümumi in-

kişaf qanunauyğunluqlarının poetik anlamını, dərin fəlsəfi fikir yükünü daşıyan şeirləri diqqətə cəlb edir. Yaradılışdan bugünədək bəşər övladının keçdiyi ömür yolunun mahiyyətini açan, sirlərlə dolu kainatın möcüzələrinə işıq salan bu poeziya nümunələri şairin öz oxucusu ilə ixtilati təsiri bağışlayır və insanı dünyanı dərk etməyə, onun var- dövlətinə, şan- şöhrətinə uymamağa, həyatın enişli- yoxuşlu yollarında bədrəməməyə, ağıla və idraka arxalanmağa bir çağırış nidasıdır.

Şair "Yol gələr, yol gedər mənzilə çatmaz,- Yollarda başlayar, bitər bu dünya" kimi fəlsəfi deyimlərdə ucu-bucağı görünməyən qoca dünyanın paradoksalıqlarını yüksək sənətkarlıqla açıb göstərir :

Ümiddən düşməyən dilək yaratdı,
O, Allah yaratdı, mələk yaratdı.
Ev qurdu, bağ saldı- gerçək yaratdı,
Özünü gözənin duyğusu -dünya.

Nə salam verəndir, nə salam alan,
Ovqatı ötəri, vüsali yalan.
Mahirə, söylə ki, bizlərə qalan,
Bir addı, onun da suçlusu dünya.

Şairin kövrək, zərif duyğu və düşüncələrinin tərcümanına çevrilən lirik şeirlərində insan qəlbini ən incə məqamlarına həssas münasibət sərgilənir. İnsanın daxili dünyasına qayıdış, onun öz lirik "mən"-i ilə həmsöhbət olması kimi ülvə hissələr ön plana çəkilir. Yer üzünün əşrəfi sayılan insanı yaşadan, ömrünün bütün çağlarında ona həmdəm olan, onunla doğulub, onunla əbədiyyət qazanan məhəbbət hissələrinin aliliyi şairin lirikasının əsas parametrinə çevrilərək ömür yolunu işıqlandırır :

Deyirsən ki, sevgin ilə qocaldım,
Bilmirsənmi sevən insan qocalmaz!
Mən nə sevdim, nə sevəndən öc aldım,
Onu bildim hər pasiban qocalmaz.

Bu dünyanın çölü, düzü qocalar,
Min illərin fikri, sözü qocalar,
Nə zamansa dünya özü qocalar,
Eşqi bilən ruha dərman qocalmaz.

Mahirə Nağıqızının polifonik yaradıcılığında onun geniş dünyagörüşünü, həyata və cəmiyyətə baxışını, fəlsəfi fikir yükünü özündə əks etdirən "Rənglərin simfoniyası" şeirinin xüsusi yeri var. Şair min illərin dərin mifik yaddaşına söykənərək yeddi rəngin hər birinin spesifik xüsusiyyətini, çalarlarını simvollaşdıraraq onların əsl mahiyyətini açmağa müvəffəq olur :

Ağappaq dünyamdır ruhuma güzgü,
Əminlik- deyəndə, yada Ağ gələr.
Qırmızı rəngində istəklə sevgi,
Gücün, iradənlə yaşamaq gələr.

Yaşıl- düzgünlüyün, cəhü-cəlalın,
İradə, dözümlün özüdür ancaq.
Göy rənglə birləşsə ağıl-kamalın,
Səni yüksəklərə o qaldıracaq.

Mahirə Nağıqızının çəhrayı rəngi təmiz məhəbbətin, boz rəngi ilahi qüvvətin, qara rəngi bəşəriyyətin pisliliyə açdığı dava-dalaşın, sarı rəngi dirçəlişin, zəfər və qələbənin rəmzi kimi simvollaşdırması onun öz sələfləri olan Səməd Mənsur-dan, Rəsul Rzadan fərqli bir yanaşma olduğunu göstərən maraqlı məqamlardır.

Görkəmli alim, pedaqoq, istedadlı şair, Əməkdar Müəllim Mahirə Nağıqızı 30 ildən artıqdır ki, böyük yaradıcılıq yolu keçərək ədəbi fəaliyyətinin kamillik zirvəsinə yüksəlmişdir. Azərbaycan elminin, zəngin və çoxəsrlik ədəbiyyatımızın inkişafına dəyərli töhfələr verən Mahirə Nağıqızına yeni-yeni yaradıcılıq uğurları və müvəffəqiyyətlər arzulayırıq!

Vüqar Əhməd

AMEA Nizami Gəncəvi adına
Ədəbiyyat İnstitutunun

Mətbuat tarixi və publisistika şöbəsinin müdiri,
filologiya elmləri doktoru,
professor.

Gülbaniz BABAYEVA,
AMEA Nizami Gəncəvi adına
Ədəbiyyat İnstitutu

Mətbuat tarixi və publisistika şöbəsi,
aparıcı elmi işçi,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru